

Strategisk fremme af social innovation og iværksætteri

Social innovation og iværksætteri defineres som inkluderende aktiviteter, der øger byens sammenhængskraft, tryghed blandt borgerne og bidrager til vækst og mangfoldighed i København. Social innovation og iværksætteri kan potentielt set bidrage med omfattende social og samfundsmæssig værdiskabelse i form af udvikling af nye intelligente velfærds løsninger¹. Socialt iværksætteri kan udtænke innovative løsninger på velfærdssamfundets udfordringer. De kan kombinere det offentlige opgavefokus, det private organiseringsform og civilsamfundets sociale engagement. Derfor kan de sociale iværksættere blive en vigtig byggesten i fremtidens velfærdssamfund

Der er behov for udvikling af de eksisterende rammebetingelser og finansieringsmuligheder for sociale iværksættere og socialøkonomiske aktiviteter, så innovative velfærds løsninger kan blive en del af fremtiden i København.

Baggrund

I 2010 tiltrådte Borgerrepræsentationen en strategi for socialøkonomiske virksomheder samt brug af sociale klausuler ved entrepriser med større tærskelværdi. I forbindelse hermed er der nedsat en socialøkonomisk kommission, der frem til 2015 forestår juridisk afklaring af rammevilkårene for etableringen af socioøkonomiske virksomheder og erfaringsudveksling på området på tværs af forvaltningerne. Kommissionen peger på en række uprøvede muligheder for at fremme sociale innovationsprojekter og socialøkonomiske aktiviteter, inden for rammerne af kommunalfuldmagten samt konkurrence-reglerne².

Det vurderes, at sociale innovationsprojekter og sociale iværksættere med den rette støtte kan blive en væsentlig del af løsningen på aktuelle velfærdsfordringer for udvikling af et mere rummeligt arbejdsmarked og aktiv inklusion af udsatte borgere.

Indhold

Der foreslås, at følgende *fire strategiske initiativer* igangsættes for at fremme social innovation og iværksætteri blandt selvejende og private aktører, kommunale og eksterne aktivitetsprojekter, samt til afklaring af mulighederne for at tilrettelægge en indkøbs- og udbudsstrategi, der er rettet mod socialøkonomiske virksomheder. Initiativerne skal bidrage til at klarlægge kommunens konkrete behov og muligheder ift. socialøkonomiske iværksættere og virksomheder samt hvilke ydelser/services de kan tilbyde:

- **Pulje til social innovation via partnerskaber.**
(Budgetønske 1)

¹ Mandag Morgen: Velfærdens iværksættere (2010).

² Baggrundsnotater: 'Vurdering af risikovillig kapital til social innovation' (juni 2012) og 'Juridisk redegørelse om strategisk anvendelse udbudsreglerne for at fremme socialøkonomiske virksomheder og social innovation' (august 2012).

BUDGETNOTAT

27-07-2012

Sagsnr.
2012-73087

Dokumentnr.
2012-589610

Sagsbehandler
Marie Louise Blauenfeldt
Mia Bjørnø

Eksekveringsparat?

	JA/NEJ
Udvalgsbehandlet	Nej
Kan igangsættes unde yderligere udvalgsbehandling	Nej

Kontor for Politik

Bernstorffsgade 17, 1.
1592 København V

Telefon
3317 3363

E-mail
A14B@bif.kk.dk

- **Fond for risikovillig kapital til sociale innovationsprojekter.**
(Budgetønske 2)
- **Styrkelse af social beskæftigelse efter socialøkonomiske principper.**
(Budgetønske 3)
- **Juridisk rådgivning til tilrettelæggelse af indkøb og udbud.**
(Budgetønske 4)

Budgetønskerne har et samlet finansieringsbehov på 20 mio. kr.

Initiativerne understøtter kommunens strategi for socialøkonomiske virksomheder.

Tidligere afsatte midler

Der blev i Budget 2012 afsat 1 mio. kr. årligt i 2012-2015 til 'Et marked for socialøkonomiske virksomheder'. Formålet var at afklare rammevilkårene for etableringen af socioøkonomiske virksomheder samt at synliggøre barrierer. Dette budgetforslag ligger i forlængelse af denne prioritering.

Budgetønske 1: Pulje til social innovation via partnerskaber – styrket inklusion af udsatte borgere i lokalområder

Baggrund

København skal være en mangfoldig, sammenhængende og tryk by, hvor der er plads til og brug for alle borgere. Der er imidlertid flere steder i København i dag, pladser og veje, hvor forskellige grupper af udsatte borgere søger sammen for at skabe egne fællesskaber, da de ikke oplever sig som en del af København. Fællesskaber der samtidig giver anledning til bekymring i lokalområderne.

Der er behov for at finde nye innovative metoder og indsatser, der kan styrke arbejdet med at inkludere udsatte borgere i København.

Indhold

Udvikling af nye innovative metoder og indsatser i inklusionen af udsatte borgere i Københavns lokalområder foreslås gennemført via etablering af en pulje indenfor rammerne af kommunalfuldmagten til forsøg med lokalt forankrede almennyttige sociale, kulturelle, uddannelses- og demokratisk inkluderende aktiviteter målrettet grupper af udsatte borgere i de enkelte lokalområder.

Dvs. at forsøget med en indsats i et lokalområde fx målrettes alkoholmisbruger på en plads, mens forsøget i et andet lokalområde målrettes uroskabende unge på et gadehjørne ovs., afhængig af den lokale vurdering.

Puljen kan søges af partnerskaber med dokumenteret erfaring med en eller flere af lokale udsatte målgrupper i et byområde. Et partnerskab kan indgå mellem private og/eller offentlige enheder. Fx en lokal organisation, et værested, et dagcenter eller kulturhus. Partnerskabet skal arbejde tæt sammen med lokaludvalget og andre relevante lokale aktører i lokalområdet ift. gennemførelsen af indsatsen.

De økonomiske konsekvenser

Puljen foreslås til 10 mio. kr. årligt.

Der afsættes ift. administration, tilsyn m.v. løn til 1 AC og 1 studentermedarbejder. Indsatserne indgår i den kvartalsvise monitorering jf. retningslinjerne for inklusionsprojekter.

Der fastlægges fælles evalueringsdesign for de bevilgede indsatser.

Tabel 1. Serviceudgifter

1.000 kr. – 2013 p/l	2013	2014	2015	2016
<i>Serviceudgifter:</i>				
- Ansøgningspulje	10.000	10.000	10.000	-
- Administration	650	650	650	-
- Evaluering	300	100	100	-
Serviceudgifter i alt	10.950	10.750	10.750	-

Tabel 2. Tidsangivelse for driftsaktivitet

Driftsaktivitet, tidsangivelse	2013				2014				2015			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
	k v	k v	k v	kv	k v	k v	k v	k v	k v	k v	k v	k v
- <i>Projekt igangsat</i>	X											
- <i>Projekt sat i fuld drift</i>	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
- <i>Projekt afsluttet</i>												X

Flere forvaltninger/udvalg

Midlerne placeres under Beskæftigelses- og Integrationsudvalget.

Budgetønske 2: Fond for risikovillig kapital til sociale innovationsprojekter

Baggrund

En ny rapport fra den forskningsbaserede vækstorganisation Monitor viser, at der er et behov for at udvikle finansieringsstrukturer og rejse risikovillig kapital i startfasen af sociale velfærdsinnovationer for at sikre kvalitet og bæredygtig vækst i den socialøkonomiske sektor de kommende år³. Dette understøttes af erfaringer fra Københavns Erhvervsservice (KES) og Den Sociale Kapitalfond.

Indhold

Der foreslås et pilotprojekt i 2013-2016, hvor Københavns Kommune yder lån på favorable vilkår til 5-10 sociale innovationsprojekter årligt. Innovationsprojekterne skal som minimum opfylde kriterierne om kommunal interesse, almennyttighed og forholdsmæssighed. Dvs. at projektet skal imødekomme et kommunalt behov, fx inklusions- og beskæftigelsesaktiviteter samt komme en bredere kreds af kommunens borgere til gode. Endeligt skal lånets størrelse stå i rimeligt forhold til den kommunale interesse i innovationsprojektet.

Lånene

Af hensyn til EU-statsstøttereglerne må lånenes ”støtteværdi” ikke overstige ca. 1,5 mio. kr. (200.000 euro) over en treårig periode per projekt. Støtteværdien opgøres som den fordel der er ved lånene i forhold til lån optaget på markedsvilkår.

Det foreslås at hvert projekt tilbydes et lån på op til 500.000 kr. det første år. Projektet kan genansøge om op til 500.000 kr. året efter, men kommunen vil så stille krav om match-finansiering på 50 %. Dvs. at projektet skal kunne finde medfinansiering på op til 250.000, enten fra private eller ved eget banklån, ved det andet projektår.

Lånene forudsætter:

- at projektet har en forretningsplan godkendt af KES.
- at projektet er registreret i København og udøver sin aktivitet i København
- at der er tilstrækkelig sikkerhed for, at investeringen kan skabe social innovation
- at der er forventning om, at det konkrete projekt er skalerbart
- at der er forventning om, at projektet vil have en markant social/velfærdseffekt

Administration

Fonden administreres af KES på baggrund af tildelingskriterier og lånevilkår fastlagt i ØU.

Projektet midtvejsevalueres i 2014 mhp. at udvikle en større model, der inddrager Staten, Hovedstadsregionen samt evt. EU på baggrund af erfaringerne.

³ Monitor: From blueprint to scale: The case for Philanthropy in Impact Investing, (april 2012).

Kompetenceudvikling og transaktionsomkostninger

Det vurderes, at der er store transaktionsomkostninger forbundet med projektet (fx investeringsanmodninger, lånebeviser m.m.), samt at en væsentlig del af forudsætningen for at projektet lykkes, er kompetenceudvikling og sparring (markedsanalyser, juridisk og finansiel rådgivning m.m.). Det foreslås, at der søges eksterne fondsmidler for 2,5 mio. kr., som kan dække denne udgift.

Hvis ikke dette lykkes, vil ØU få forelagt et forslag til håndtering, inkl. evt. omprioritering af midlerne.

De økonomiske konsekvenser

Tabel 1. Serviceudgifter

1.000 kr. – 2013 p/l	2013	2014	2015	2016
<i>Serviceudgifter:</i>				
- Risikovillig kapital	3.000	3.000	-	-
- Administration i KES	500	500		
Serviceudgifter i alt	3.500	3.500		

Der er ingen erfaringer for, hvor stor en del af lånerammen, der bliver tilbagebetalt, og hvor stor en del der på sigt må eftergives, hvis projektet ikke bliver bæredygtigt.

Tabel 2. Tidsangivelse for driftsaktivitet

Driftsaktivitet, tidsangivelse	2013				2014			
	1. k v	2. k v	3. k v	4. kv	1. k v	2. k v	3. k v	4. k v
- <i>Projekt igangsat</i>	X							
- <i>BR-bevilling givet</i>	X							
- <i>Projekt sat i fuld drift</i>		X	X	X	X	X	X	
- <i>Projekt afsluttet</i>								X

Flere forvaltninger/udvalg

Midlerne placeres under Teknik- og Miljøudvalget.

Budgetønske 3: Styrkelse af social beskæftigelse efter socialøkonomiske principper

Baggrund

Social beskæftigelse er beskæftigelses- og aktivitetstilbud til særligt udsatte voksne, som lever uden tilknytning til det ordinære uddannelses- og arbejdsmarked. Et rummeligt beskæftigelsestilbud gør det muligt for den enkelte at deltage i et arbejds- og læringsfællesskab, og derigennem opleve sig nødvendig og betydningsfuld for netop dette fællesskab.

Social beskæftigelse er især velegnet til borgere til de mest udsatte kontanthjælpsmodtagere (match 3), da tilknytningen til beskæftigelsestilbuddet aftales individuelt under hensyntagen til den enkeltes samlede livssituation og ønsker til beskæftigelse. Der er således et bredt spænd i graden af tilknytning og krav, fra aftaler om enkelte timers fremmøde pr. uge, hvor fokus vil være på selve tilknytningen og stabiliseringen i en ofte kaotisk livssituation, til beskæftigelse der organiseres med henblik på egentlig udslusning til virksomhedspraktik eller andet. Målet med social beskæftigelse er at bidrage til den enkeltes udvikling af såvel faglige som sociale evner, og til varige forandringer for mennesker, der lever med komplekse sociale problemer.

Social beskæftigelse kan med fordel varetages af organisationer/projekter, der arbejder efter socialøkonomiske principper. Social beskæftigelse ville også kunne indtænkes i det fælles projekt om udsatte kontanthjælpsmodtagere i Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, hvor Socialforvaltningen overtager myndighedsopgaver for match 3 borgere.

Indhold

Socialforvaltningen har allerede fungerende socialøkonomiske projekter, der har til formål at skabe meningsfuld social beskæftigelse for udsatte borgere, der kan føre til reel beskæftigelse og følgende uafhængighed af offentlige ydelser.

Det opleves i projekterne socialøkonomiske aktiviteter har en positiv effekt på brugerne. Det motiverer til deltagelse, at der i produktionstilfælde er en konkret aftager, som har bestilt og betalt produktet, ligesom den struktur og organisering en produktion kræver, har positiv effekt på deltagelsen. Samtidig er det meningsgivende, når opgaver foregår i interaktion med mennesker udenfor hjemløsemiljøet.

Eksempler på socialøkonomiske projekter er Grundlæggerne, hvor hjemløse, misbrugere og andre socialt udsatte udfører håndværksopgaver, Gadens stemmer (poverty walks), hvor viser gadens folks deres univers frem for medborgere og turister. Endvidere kan nævnes Hotellet på Vesterbro, som er et samlet tilbud med hotel- og cafédrift, aktivering og behandling for stofmisbrug.

Alle ovennævnte projekter har midlertidige bevillinger. Der ønskes derfor midler til videreførsel og udvikling af projekter, der laver social beskæftigelse.

Socialøkonomi på botilbud

I Socialforvaltningens botilbud lægges der vægt på at integrere borgere med psykiske lidelser i det eksisterende arbejdsmarked. Der arbejdes på at oprette socialøkonomiske virksomheder med et socialt formål, og hvor borgerne kan bruge deres kompetencer i et professionelt miljø.

Erfaringerne fra socialøkonomiske virksomheder i socialpsykiatrien viser, at medarbejdere (med brugererfaringer) benytter fællesskabet, som ansættelsen i virksomheden indebærer, til at løse og håndtere en række af de forhold, de normalt ville bruge kontaktpersoner og andre i socialpsykiatrien til. Dermed bliver behovet for støtte mindre og opgaven flyttes fra personale til borgers eget sociale netværk / fællesskab – fx kolleger på arbejdsplads, og giver borgeren oplevelsen af større selvstændighed og livskvalitet samt muligheden for at udvikle personlige og sociale kompetencer. Virksomhedstypen kan dermed være med til at hjælpe den enkelte til stadig større social og økonomisk selvhjulpenhed og i langt højere grad blive en del af lokalsamfundet, end det er tilfældet i dag.

Samlet ønskes det midler til fortsat social beskæftigelse samt udvikling af socialøkonomi på udvalgte botilbud, der kan føre til et koncept, der kan bruges på andre centre.

Budgetforslaget understøtter:

- Socialforvaltningens pejlemærke om at flere borgere med handicap og sindslidelse skal i beskæftigelse
- Fælles strategi for fælles borgere i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Socialforvaltningen.
- Strategi for udsatte og syge borgere i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Socialforvaltningen

De økonomiske konsekvenser

Tabel 1. Serviceudgifter

1.000 kr. – 2013 p/l	2013	2014	2015	2016
<i>Serviceudgifter:</i>				
Social beskæftigelse	5.000	5.000	5.000	5.000
Socialøkonomi på botilbud	500	200	200	200
Serviceudgifter i alt	5.500	5.200	5.200	5.200

Tabel 2. Tidsangivelse for driftsaktivitet

Driftsaktivitet, tidsangivelse	2013				2014				2015				2016			
	1. k v	2. k v	3. k v	4. kv	1. k v	2. k v	3. k v	4. k v	1. k v	2. k v	3. k v	4. k v	1. k v	2. k v	3. k v	4. k v
- Projekt igangsat	X															
- Projekt sat i fuld drift	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
- Projekt afsluttet																X

Flere forvaltninger/udvalg

Midlerne placeres under Socialudvalget.

Budgetønske 4: Juridisk rådgivning til tilrettelæggelse af indkøb og udbud

Baggrund

I forlængelse af kommunens strategi for socialøkonomi er der afsat midler til et socialøkonomisk kommission, som på tværs af Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Socialforvaltningen og Økonomiforvaltningen skal forestå juridisk udredningsarbejde for kommunens samarbejde med socialøkonomiske virksomheder.

Indhold

For at fremme social innovation og understøtte socialøkonomiske aktiviteter bør forvaltningerne i højere grad end i dag lade sociale hensyn indgå i tilrettelæggelsen af indkøb og udbud. Opdeling af udbud i delkontrakter og brug af funktions- og alternative udbud kan også bane vej for sociale iværksætteres mulighed for at byde og vinde kommunale udbud. .

Øget brug af delkontrakter, funktionsudbud og alternative tilbud

Store udbud stille ofte markante krav til bydernes økonomiske og finansielle formåen. Ved at opdele kontrakter i delkontrakter eller mindre isolerede kontrakter, vil forvaltningerne give bedre muligheder for at sociale iværksættere kan deltage i udbud og vinde kontrakter.

Øget brug af funktionsudbud og alternative udbud kan desuden bane vej for at sociale iværksættere kan byde ind med innovative metoder og løsninger på kommunens velfærdsopgaver.

Der ønskes afsat midler til et tværforvaltningssamarbejde om juridisk rådgivning til brug herfor. Rådgivningskompetencen placeres i kommission for socialøkonomiske virksomheder i Københavns Erhvervscenter og skal varetage følgende opgaver:

- Tilpasning af tildelingskriterier så sociale hensyn iagttages ifm. indkøbs- og udbudsaftaler.
- Inddragelse af sociale klausuler i udbuds- og samarbejdskontrakter.
- Formulering og udarbejdelse af delkontrakter, funktionsudbud og alternative tilbud
- Udvikling af evaluerings- og målemodeller for social merværdi

Rådgivningskompetencen placeres i kommission for socialøkonomiske virksomheder i KES.

Udvikling af evaluerings- og målemodeller for social merværdi

Til at understøtte øget inddragelse af sociale hensyn og på sigt indberegning af social merværdi i udbud- og indkøbskontrakter skal der udvikles evaluerings- og målemodeller for Social Return on Investment (SROI)⁴.

De økonomiske konsekvenser

Tabel 1. Serviceudgifter

⁴ SROI er en omregning af social værdiskabelse til kroner og ører.

1.000 kr. – 2012 p/l	2013	2014	2015	2016
<i>Serviceudgifter:</i>				
Juridisk bistand	500	500	500	500
Serviceudgifter i alt	500	500	500	500

Tabel 2. Tidsangivelse for driftsaktivitet

Driftsaktivitet, tidsangivelse	2013				2014				2015				2016			
	1. k v	2. k v	3. k v	4. kv	1. k v	2. k v	3. k v	4. k v	1. k v	2. k v	3. k v	4. k v	1. k v	2. k v	3. k v	4. k v
<i>- Projekt igangsat</i>	X															
<i>- Projekt sat i fuld drift</i>	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>- Projekt afsluttet</i>																X

Flere forvaltninger/udvalg

Midlerne placeres under Teknik- og Miljøudvalget.